

Voetballen voor het grote geld

Op 10 juni is de Champions League-finale in Istanboel. Het toernooi bestaat in deze vorm dertig jaar. Sportjournalist en liefhebber Willem Vissers van de Volkskrant blikt terug.

TEKST: BRAM DE GRAAF BEELD: ANP

Willem Vissers weet het nog goed. Hij was bijna tien en mocht voor het eerst een Europa Cup 1-wedstrijd van Ajax uitkijken op televisie, voordien moest hij in de rust naar bed. Het was 5 april 1972; de gouden Ajax-jaren met Johan Cruijff, Sjaak Swart en Piet Keizer. “Het was een halve finale”, zegt de sportjournalist van de Volkskrant. “Swart scoorde met een kopbal.” Daardoor haalde Ajax voor de derde maal in vier jaar tijd de belangrijkste Europese voetbalfinale. In 1969 werd kansloos verloren van AC Milan, maar in 1971 veroverde het wél deze ‘beker met de grote oren’. Ook in 1972 en 1973 zou die cup naar Amsterdam gaan. Vanaf het voetbalseizoen 1955-1956 stredden landskampioenen uit Europese competities om die Europa Cup 1. Ook Feyenoord (1970) en PSV (1988) wonnen eens. In 1992 doopte UEFA het toernooi om tot Champions League. De Europese voetbalbond hoopte zo op meer recette-, sponsor- en tv-inkomsten. Tot dan toe onderhandelden de clubs zelf daarover.

Veel geld

Slechts een beperkt aantal grote sponsors mocht tegen hoge bedragen bij CL-wedstrijden adverteren. Kwalificatie leverde clubs veel geld op, net als gewonnen wedstrijden. Hoe verder men kwam, hoe meer men ontving van de UEFA. De stadioninkomsten mochten de clubs zelf houden; door een poulesysteem speelde iedere club in ieder geval drie thuiswedstrijden. Daarna volgde een knock-outfase.

In mei 1993 werd Olympique de Marseille de eerste Champions Leaguewinnaar, het versloeg AC Milan. Vissers was als sportjournalist aanwezig. “Het was de laatste wedstrijd van Marco van Basten. Ik ben bij zo’n tien finales geweest. Hoogtepunt was natuurlijk de winst van Ajax in 1995 in Wenen: de blijdschap van de

jonge Kluyvert, Seedorf en Davids was geweldig om te zien.”

Mooie herinneringen dus, maar met de naams- en opzetverandering verloor het toernooi volgens Vissers wel een deel van haar charme. “De naam is al misleidend: Champions League. Aan de Europa Cup 1 namen alle landskampioenen deel, ook die van IJsland en Luxemburg. Clubs als Steaua Boekarest en Rode Ster Belgrado konden ook winnen. Sinds 1997 mogen grote landen echter meer teams afvaardigen, vanaf 1999 zelfs vier. Teams uit kleinere landen dringen sindsdien zelden meer door tot de laatste fase, Ajax was in 2019 een uitzondering. Vooral Spanje, Engeland, Duitsland en Italië maken de dienst uit. Je kunt de kanshebbers van tevoren uittekenen.” Maar, zoals Cruijff al zei: elk nadeel, heeft z’n voordeel. “In de knock-outfase zie je vaak fantastisch voetbal. De neutrale voetballiefhebber wordt op zijn wenken bediend.”

De hoge inkomsten leidden tot grote verschillen in de competities van kleinere voetballanden. Zo was Ajax – vaste klant op het hoogste podium – mede door de Champions League-inkomsten de laatste jaren oppermachtig in de Eredivisie. Om aan het toernooi te kunnen deelnemen, namen clubs in het verleden vaak grote financiële risico’s. AZ (2009) en Twente (2010) werden dankzij flinke investeringen landskampioen, maar gingen daarna bijna failliet omdat ze te dure spelers hadden aangetrokken.

Goede prestaties

Dankzij de goede prestaties van Nederlandse clubs in Europa plaatsen vanaf 2024 de beste twee teams van de Eredivisie zich rechtstreeks voor de Champions League. “Daarom zullen clubs deze zomer flink inves-

teren in spelers." Bijkomend effect is dat topspelers steeds meer verdienen. "En het gat tussen voetballer en toeschouwer is al ongelooflijk groot. Voetballers leven echt in een parallelle wereld. Voor mijn tijd kon je gewoon bij Piet Keizer aanbellen. Als zijn pet goed stond, liet hij je binnen om een praatje te maken. Nu staat er een muur van voorlichters tussen journalisten en spelers, en die muur wordt steeds hoger."

In 2019 schreef Vissers dat het onmogelijk was dat een Nederlandse club de Champions League weer eens wint. Nu sluit hij dat niet meer uit. "Toen Ajax de halve finale haalde, kreeg ik mailtjes als: 'Je ontslag al ingediend?' Ik reageerde met: 'Ze moeten nog wel winnen.' En dat gebeurde niet. Dus achteraf had ik, helaas, gelijk. Ajax wist toen met gretige uit het buitenland teruggehaalde routiniers en jonge eigen

talenten ver te komen. Dat kan best weer gebeuren. Ik zeg dus nooit meer 'nooit'."

Dit jaar vindt de finale plaats in het Atatürk Olympisch Stadion in Istanboel. Aan de eerste keer dat de finale daar gespeeld werd, AC Milan - Liverpool in 2005, bewaart Vissers mooie herinneringen. "Milan leidde in de rust met 3-0, het werd 3-3. Liverpool won uiteindelijk na strafschoppen." De finale is dit jaar weer een Brits-Italiaans onderonsje: Manchester City - Internazionale. "Ik zou het leuk vinden als Inter - met de Nederlanders Denzel Dumfries en Stefan de Vrij in de gelederen - wint, maar City speelt momenteel het beste voetbal. De clubs hebben heel verschillende speelstijlen, dus het kan een interessante wedstrijd worden."

Champions League finale | zaterdag | 20.55 | RTL 7